

VAİZDE ARANAN NİTELİKLER

Vaaz bir sanattır. Bu yüzden “Vaaz, kulûb-i kâsiyeyi telyîn, uyûn-i câmideyi idma’ ve a’ mâl-i fâsideyi ıslah için söz îrâd etme sanatıdır.” denmiştir. Tanımda geçen “**kulûb-i kâsiyeyi telyîn**” (katılaşmış kalpleri yumuşatmak), vaaz ile muhatabın kalbine girebilmeyi ve gönül imarını, “**uyûn-i câmideyi idma**” (donmuş gözlerden yaş akıtmak), vaazın duygusal içeriğini ve etkisini, “a’ mâl-i fâsideyi ıslah” (yanlış amelleri düzeltmek) ise vaazın sonucunda meydana gelmesi beklenen kişisel gelişimi ve davranış değişikliğini ihsas ettirmektedir.

Vaiz, başta Kur’ân-ı Kerim olmak üzere Hz. Peygamber’in sünnetini, ilim ve hikmeti konuşurarak bu sanatı icra eden bir söz üstadı, söz sanatkârıdır. İnsanı inşa ve gönülleri imar etme mesuliyetini Peygamber hassasiyetiyle taşıyan kimsedir. Vaiz, halk içinde Hakla beraber olan, halka Hakkın kelamıyla hitap eden kişidir. Bu itibarla, İslam’ın güzelliklerini insanlara en iyi ve en doğru şekilde anlatmak gibi çok önemli bir görev ve sorumluluğu üstlenen vaizin, bir takım niteliklere sahip olması gerekmektedir. Vaizi hizmette başarıya taşıyacak olan olmazsa olmaz mahiyetteki bu nitelikleri şöyle sıralayabiliriz:

1. İLMÎ ve MESLEKÎ NİTELİKLER

- a) Vaazın en önemli kaynağı olan Kur’an-ı Kerim’i ve mealini çok iyi bilmelidir.
- b) Dinimizin ikinci ana kaynağı olan Peygamberimizin sünneti hakkında yeterli bilgiye sahip olmalıdır.
- c) Yüce Dinimizin inanç ve iman esaslarını çok iyi bilmeli, sağlam bir fıkıh bilgisine sahip olmalıdır.
- d) Gerek alanı gerekse alanı dışındaki konular hakkında kendini sürekli yetiştirme ve geliştirme gayreti içerisinde olmalı, okumayı alışkanlık haline getirmelidir.
- e) Tefsir, hadis, fıkıh, kelam, tasavvuf gibi temel İslam bilimlerinin yanı sıra güncel, aktüel sosyal, kültürel, bilimsel ve siyasal alanlarda bilgi sahibi olmalıdır.
- f) Toplumun değer yargıları hakkında yeterli bilgiye sahip olması gerekir.
- g) Uzmanlık isteyen konularda yersiz yorumlar yapmaktan kaçınmalı, bilimsel gelişme ve yöntemleri yakından takip etmeli, yanlış bilgi veren ya da eksik ve hatalı yorum yapan bir kişi konumuna düşmemelidir.
- ğ) İslam’ı bütün olarak anlamalı, dinin önceliklerini ve dinin her bir emrinin dinin bütünü içinde nereye oturduğunu iyi kavramalıdır.

2. KİŞİSEL NİTELİKLER

- a) İlim-amel bütünlüğüne sahip özü-sözü bir insan olmalıdır.
- b) İyi niyetli ve samimi olmalıdır.
- c) Emanet bilincine sahip güvenilir bir insan olmalıdır.
- d) Etkili İletişim
- e) İletişim konusunda yeterli olmalı, cemaatiyle ve çevresiyle iyi iletişim kurabilmelidir.

f) Hedef kitlenin dini, sosyal, kültürel ve eğitim yapısını, örf ve adetlerini, sorunlarını ve beklentilerini iyi tanımadır.

g) Genel kültür düzeyi yüksek olmalıdır.

ğ) Görev esnasında ve sosyal hayatta temiz, bakımlı ve sade giyimli olmalıdır.

h) Konuşurken, dinlerken, sözünde sohbetinde, bütün tutum ve davranışlarında nazik, zarif ve kibar olmalıdır.

ı) Empatiyle hareket etmelidir.

i) Gönül insanı olmalı, hasbi davranmalı gönül dünyası sevgi ve merhametle dolu olmalıdır.